

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

Ethical Leadership

พระครูประโชติสารนิวิฐ¹

Phrakruprachotisaniwit¹

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด¹

Mahamakut Buddhist University Roi Et Campus¹

Email : sumat@gmail.com

บทคัดย่อ

สังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากผลความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้เกิดเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถส่งผลกระทบต่อแพร่กระจายไปยังส่วนอื่นได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะความเสื่อมโทรมด้านจริยธรรมของสังคมที่มาจากสาเหตุของการยึดวัตถุมากกว่าความดีและการแข่งขันเพื่อเอาชนะแทนการร่วมมือ สิ่งสำคัญที่สังคมพึงปรารถนา คือ ควรเน้นให้คนมีจริยธรรม มีจิตสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อสังคม และมีระเบียบวินัย เอื้ออำนวยในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม สามารถดำรงชีวิตในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงและสามารถช่วยสร้างสรรค์สังคมได้อย่างมีความสุข

คำสำคัญ : ผู้นำ; ภาวะผู้นำ; ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

ABSTRACT

Society today has changed due to the advancement of communication technology. Make the event happen Can affect and spread quickly to other parts. In particular, the ethical degradation of society is caused by an object over virtue and competition to overcome instead of cooperation. Important things that society desires: Is to emphasize that people have ethics Have an awareness of social responsibility and discipline Facilitate the development of personnel to be responsible Able to live in a changing society and can help create a happy society.

Keywords : Leader; Leadership; Ethical Leadership

1. บทนำ

ปัญหาทางจริยธรรมเป็นปัญหาเกี่ยวกับการกระทำ กับความประพฤติที่มีความหมายดีชั่ว ถูก ผิด ควร ไม่ควร ความประพฤติที่ผิดจริยธรรมตั้งแต่เรื่องง่ายๆ ไปจนถึงเรื่องที่สลับซับซ้อน และปัญหาในเรื่องการวินิจฉัยตัดสินว่า อะไรคือความประพฤติที่ดีชั่ว ถูก ผิด ควร ไม่ควรถ้าสังคมมาตรฐานในการตัดสินทางจริยธรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกันยอมทำให้ปัญหาจริยธรรมในระดับปรากฏการณ์ทางสังคมแก้ไขได้ยาก(สรรเสริญ อินทร์ตัน และคณะ, 2552)

ปัจจุบันมีการพูดถึงเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานกันอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารที่มีความรอบรู้และมีความฉลาดทางสติปัญญา(Intelligence Quotient : IQ) สูงแต่ขาดจริยธรรมหรือธรรมจริยา(Moral Quotient : MQ) และขาดซึ่งความฉลาดทางด้านอารมณ์(Emotional Quotient : EQ) อาจไม่เป็นที่ยอมรับจากผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวได้เพราะบุคคลส่วนมากต้องการความซื่อสัตย์และความจริงใจ เสมอต้นเสมอปลายจากผู้บริหารในองค์กรนั้น ผู้บริหารที่มีลัทธิคัมภีร์หรือไม่โปร่งใสในการทำงาน อาจไม่สามารถยืนหยัดในโลกของการเปลี่ยนแปลงที่เรียกร้องความเป็นหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) นั้นได้ (ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี, 2549) ดังนั้น ผู้บริหารในองค์กรโดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นความหวังของการเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านจริยธรรมแก่สังคมเพราะผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นหัวหน้า (Figurehead) คือเป็นทั้งหัวและหน้าตาของสถานศึกษาที่สังคมเฝ้ามองอยู่เสมอ ในฐานะเป็นสถาบันหลักในสังคมผู้บริหารสถานศึกษา จึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในและนอกสถานศึกษา โดยในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ กระตุ้นให้ครูสอนให้ดีที่สุด เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุตามวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ของสถานศึกษาให้ได้ เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ และมีจริยธรรมสูง ครูย่อมรักและศรัทธา พุ่มพเก้าร่างกาย และกำลังใจในการทำงานให้โรงเรียนประสบความสำเร็จ โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ เป็นเด็กดี มีความสุข มีคุณธรรมจริยธรรมและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่วนนอกสถานศึกษาผู้บริหารคือ สัญลักษณ์ของสถานศึกษา ชุมชนและผู้ปกครอง หากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำที่มีจริยธรรมแล้ว ย่อมได้รับความไว้วางใจและการสนับสนุนจากชุมชน เมื่อชุมชนและผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาต่อผู้บริหาร การทำงานก็จะบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อย่างรวดเร็ว เกิดการทำงานเป็นทีมแต่ในทางตรงกันข้ามถ้าผู้บริหารไม่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมแล้ว ความเชื่อถือ ความศรัทธาก็จะเสื่อมลงไป เมื่อชุมชนและผู้ใต้บังคับบัญชาหมดความศรัทธาแล้วก็ไม่เกิดความร่วมมือในการทำงานขาดการทำงานเป็นทีม วิสัยทัศน์ขององค์กรที่ตั้งไว้ก็อาจจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ไปได้ ดังนั้น พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารย่อมส่งผลต่อคุณภาพครูและคุณภาพผู้เรียนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical Leadership) เป็นความน่าเชื่อถือไว้วางใจจากประชาชน เกิดจากอิทธิพลของพฤติกรรมทางจริยธรรมที่แสดงถึงความมีศักดิ์ศรีความเปิดเผยความจงรักภักดี ความสามารถ และความสม่ำเสมอในการบริการเป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมส่วนตัวและเป็นกลยุทธ์ขององค์กรในการสร้างองค์กรที่มีจริยธรรมส่งผลต่อบรรยากาศด้านของจริยธรรมองค์กรภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต้องเริ่มจากตัวผู้นำที่มีคุณธรรมและมีประสิทธิผล ซึ่งจะต้องมีความรอบรู้ด้านคุณธรรม นอกเหนือจากการสอนผู้อื่นด้วยคำพูดโดยการประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนทั่วไป (Hosmer, 1995)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเปรียบเสมือนการเปลี่ยนสภาพทั้งผู้นำ และผู้ตามตามกระบวนการของภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง จะนำมาซึ่งจริยธรรมในการยกระดับความประพฤติของภาวะผู้นำ ผู้นำและผู้ตามจะบรรลุถึงผลความสำเร็จสูงสุดต้องเกิดการยอมรับ ชื่นชม และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ผู้นำเชื่อถือในตนเองใส่ใจในสิทธิและศักยภาพของคนสร้างระบบกลุ่ม โดยใช้การนำแบบประสานความร่วมมือด้วยการนำ ผู้อื่นไปสู่การยอมรับในความรับผิดชอบของผู้นำจะต้องช่วยผู้ตามประเมินค่านิยมและความต้องการเพื่อที่จะยกระดับการกระทำให้สูงขึ้นจนถึงระดับค่านิยมด้านอิสราภาพ ความยุติธรรมและความเท่าเทียมกัน (Moriarty, 1992)

มุมมองทางจริยธรรมของเซอร์เมอฮอร์น ให้มุมมองทางจริยธรรมแบบถือประโยชน์เป็นสำคัญ เป็นพฤติกรรมทางจริยธรรมที่คำนึงถึงการนำสิ่งที่ดีมาให้กับบุคคล เป็นแบบปัจเจกบุคคลจะขึ้นอยู่กับความเชื่อส่วนตัวซึ่งต้องคำนึงถึงความก้าวหน้าในระยะยาวของผลประโยชน์ส่วนตนและพยายามทำทุกวิถีทางให้ได้ผลประโยชน์นั้นมา มีสิทธิทางศีลธรรมด้านพฤติกรรมที่จะเคารพและปกป้องสิทธิพื้นฐานของบุคคล มีความยุติธรรมซึ่งเป็นพฤติกรรมการตัดสินใจที่มีจริยธรรมปฏิบัติต่อบุคคลอย่างเท่าเทียมกันและยุติธรรมตามกฎระเบียบและมาตรฐาน เซอร์มาร์ฮอม (Schermerhom, 2005)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมว่าเปรียบเสมือนการเปลี่ยนสภาพ (Transformation) ทั้งผู้นำและผู้ตามตามกระบวนการของภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง ในท้ายที่สุดจะนำมาซึ่งจริยธรรมในการยกระดับความประพฤติและการคล้อยตามทางจริยธรรมของผู้นำ นอกจากนี้พลวัตของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมจะทำให้ทั้งผู้นำและผู้ตามบรรลุถึงผลสำเร็จสูงสุดและเกิดการยอมรับชื่นชม และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันผู้นำควรเชื่อถือในตนเองใส่ใจในสิทธิและศักยภาพของคน สร้างระบบกลุ่มโดยใช้การนำแบบประสานความร่วมมือ นำผู้อื่นไปสู่การยอมรับในความรับผิดชอบและเริ่มต้นการฝึกปฏิบัติด้วยตนเองก่อนการนำเป้าหมายเชิงจริยธรรม

3. หลักการภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม

หลักการภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม ประกอบด้วย ความเคารพ(Respect) การบริการ(Service) ความยุติธรรม(Justice) ความซื่อสัตย์(Honesty) และสร้างชุมชน(Community) (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2556) ดังนี้

1. ผู้นำที่มีจริยธรรมจะเคารพผู้อื่น การปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความเคารพ หมายถึงการปฏิบัติต่อผู้อื่นเหมือนว่าเขาเป็นจุดหมาย ไม่ใช่เป็นเครื่องมือรวมถึงต้องปฏิบัติต่อการตัดสินใจและค่านิยมของผู้อื่นด้วยความเคารพ ผู้นำจะปล่อยให้ผู้อื่นเป็นตัวของตัวเองและเคารพว่าผู้อื่นมีความแตกต่างและมีคุณค่าอย่างไม่มีเงื่อนไขผู้นำจะเคารพความคิดของผู้อื่นยอมรับผู้อื่นในฐานะเป็นบุคคล ผู้นำต้องรับฟังผู้อื่นอย่างใกล้ชิด มีความเห็นใจอดทน และใจกว้างต่อความคิดเห็นที่ขัดแย้งหรือตรงกันข้ามกันเมื่อผู้นำแสดงถึงความเคารพต่อผู้อื่นจะทำให้ผู้อื่นรู้สึกว่าคุณค่าและมีความสามารถในการทำงาน

2. ผู้นำที่มีจริยธรรมจะให้บริการผู้อื่น การให้บริการเป็นตัวอย่างของแนวคิดจริยธรรมที่เห็นแก่ผลประโยชน์ของผู้อื่น ผู้นำจะเอาประโยชน์ของผู้อื่นเป็นหลักเป็นอันดับแรก เช่น การให้คำปรึกษา พฤติกรรมการเพิ่มพลังอำนาจ(Empowerment Behaviors) การสร้างทีม พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร(Organization Citizenship Behavior) ผู้นำจะมีความรับผิดชอบในการบริการผู้อื่นโดยการเอาใจใส่ดูแลผู้อื่น ให้บริการและตัดสินใจในทางที่ก่อให้เกิดผลดีและไม่เป็นผลเสียต่อผู้อื่น กล่าวได้ว่าการบริการ คือ การทำให้เกิดผลประโยชน์แก่คนหมู่มากผู้นำเชิงจริยธรรมต้องเต็มใจที่จะเอาผู้ตามเป็นศูนย์กลางถือเอาผลประโยชน์ของผู้อื่นเป็นสิ่งแรกในการทำงานและต้องปฏิบัติตนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น

3. ผู้นำที่มีจริยธรรมเป็นคนยุติธรรม ผู้นำเชิงจริยธรรมมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องความเที่ยงธรรมและความยุติธรรม ผู้นำจะให้ความสำคัญสูงสุดในการปฏิบัติต่อผู้ตามด้วยความยุติธรรม หลักของความยุติธรรม คือ ผู้นำต้องยึดหลักความเที่ยงธรรม และยุติธรรมในการตัดสินใจและจะไม่มีใครได้รับการปฏิบัติเป็นพิเศษ ยกเว้นในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเท่านั้นในกรณีที่จำเป็นจะต้องมีแนวทางเป็นการปฏิบัติที่ชัดเจน สมเหตุสมผลและมีค่านิยมทางศีลธรรมที่ชัดเจน ผู้นำที่มีจริยธรรมจะต้องเป็นคนยุติธรรม ไม่มีผู้ใดบังคับบัญชาเป็นคนโปรดหรือเป็นคนพิเศษที่มักจะได้รับ ความเอ็นดูความใส่ใจ หรือผลประโยชน์เป็นพิเศษ ทั้งนี้บางคนจะได้รับมอบหมายหรือเสนองานเป็นพิเศษให้ด้วย (Beauchamp and Bowie, 1984)

4. ผู้นำที่มีจริยธรรมต้องซื่อสัตย์ เพื่อจะสามารถเข้าใจความสำคัญของความซื่อสัตย์ได้อย่างชัดเจนให้ลองพิจารณาถึงสิ่งที่ตรงข้าม นั่นคือความไม่ซื่อสัตย์ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการโกหกหรือทำให้ความจริงคลาดเคลื่อนไป ความไม่ซื่อสัตย์ทำให้เกิดผลลัพธ์ที่น่ารังเกียจโดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่น่าเชื่อถือไว้วางใจเมื่อผู้นำไม่ซื่อสัตย์ต่อคนอื่นจะถูกมองว่าพึ่งพาไม่ได้และไม่น่าเชื่อถือ ส่งผลให้หมดศรัทธาในสิ่งที่พูดและสิ่งที่ยื่นหยัดทำให้อิทธิพลของผู้นำลดน้อยลงเพราะความไม่เชื่อถือไว้วางใจและ

ไม่เชื่อมั่นอีกต่อไป สำหรับคนอื่นทั่วไปความไม่ซื่อสัตย์ส่งผลในทางลบ คือ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตึงเครียดและเกิดความไม่ไว้วางใจจะทำให้เกิดผลกระทบในระยะยาว คือ ทำให้ความสัมพันธ์อ่อนแอลงความไม่ซื่อสัตย์แม้จะกระทำด้วยเจตนาดีก็ตามทำให้ความสัมพันธ์แตกสลายลงได้ความซื่อสัตย์ไม่ได้หมายถึงการพูดความจริงอย่างเดียวแต่รวมไปถึงการเปิดใจต่อผู้อื่นนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างเต็มที่และครบถ้วนเท่าที่จะเป็นไปได้ความท้าทายสำหรับผู้นำคือ ต้องหาจุดสมดุลของการเปิดเผยแสดงความจริงใจและคอยตรวจสอบว่าสิ่งใดเหมาะสมที่จะเปิดเผยในสถานการณ์นั้นๆ ผู้นำต้องมีความรู้สึกไวต่อทัศนคติและความรู้สึกของผู้อื่นการไม่สัญญาในสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ไม่บิดเบือนความจริง ไม่อำพรางหน้าที่ไม่หลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ และไม่ยอมรับแรงกดดันของการอยู่รอดของผู้ที่แข็งแกร่งที่สุด

5. ผู้นำที่มีจริยธรรมสร้างชุมชน ภาวะผู้นำเป็นกระบวนการส่งอิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยการแสดงถึงมิติทางจริยธรรมที่ชัดเจนมีการอ้างอิงถึงเป้าหมายร่วมกันซึ่งหมายความว่า ผู้นำ และผู้ตามต้องเห็นด้วยกับแนวทางปฏิบัติของกลุ่มผู้นำต้องคำนึงถึงเป้าหมายของตนเองและของผู้ตามให้บรรลุถึงเป้าหมายร่วมกันผู้นำต้องค้นหาเป้าหมายที่เข้ากันได้กับทุกคนแนวคิดที่เป็นหัวใจสำคัญ คือ ทฤษฎีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงที่จะพยายามขับเคลื่อนกลุ่มไปในทิศทางที่ตั้งใจเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันทั้งฝ่ายผู้นำและผู้ตาม ซึ่งในกระบวนการนั้นผู้นำและผู้ตามก็จะมีเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ผู้นำแบบนี้จะแสดงจริยธรรมของการดูแลเอาใจใส่ผู้อื่นและไม่บีบบังคับผู้อื่น นอกจากนี้ภาวะผู้นำที่มีจริยธรรมจะต้องมีพฤติกรรมการให้ความร่วมมือ(Civic Virtue) คือ ทั้งผู้นำและผู้ตามต้องใส่ใจนอกเหนือจากเป้าหมายร่วมกันของพวกเขาแล้วจะต้องใส่ใจต่อเป้าหมายและความต้องการของชุมชนด้วย

4. รูปแบบภาวะผู้นำ

โรนัลด์ ลิพพิท(Ronald Lippitt) และราล์ฟ ไวท์(Ralph White) ได้อธิบายถึงรูปแบบภาวะผู้นำไว้ 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำแบบปล่อยเสรีหรือเสรีนิยม(Laissez-Faire Leadership) ภาวะการเป็นผู้นำชนิดนี้ ผู้นำจะปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ โดยผู้นำเป็นเพียงผู้ดูอยู่ห่างๆ ไม่ค่อยมีบทบาทอะไรมากนัก จึงมีคำเรียกผู้นำแบบนี้ว่า “ผู้นำแบบบุรุษไปรษณีย์” เพราะผู้นำมีหน้าที่เพียงส่งผ่านข่าวสารเท่านั้น จุดเน้นอยู่ที่ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นสำคัญ จะเห็นว่าผู้นำแบบนี้ไม่ได้เป็นผู้นำเลย ดังนั้นจึงอาจเรียกว่า เป็นผู้นำจอมปลอม แต่ส่วนใหญ่ผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีความพึงพอใจภาวะผู้นำแบบนี้สำหรับผลการทำงานนั้นขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานเอง

2. ภาวะผู้นำแบบอัตนนิยม หรือแบบเผด็จการ(Autocratic Leadership) ภาวะการเป็นผู้นำแบบนี้ ผู้นำจะยึดตนเองเป็นสำคัญ ตั้งแต่การเป็นผู้ตัดสินใจ กำหนดเป้าหมายวิธีการทำงาน การสั่งการแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และควบคุมบังคับบัญชาอย่างใกล้ชิดด้วยตนเอง(Close Supervision)ไม่ปล่อยให้มืออิสระ

ในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะเขาจะไม่มีควมไว้วางใจในผู้ใต้บังคับบัญชา ภายใต้ภาวะการเป็นผู้นำแบบนี้ ผู้ใต้บังคับบัญชาจะมีความไม่พอใจในผู้นำแบบนี้และจะแสดงความก้าวร้าวตอบโต้ผู้นำ หรือไม่ก็เฉยเมย เสยเสยหรือแสดงความก้าวร้าวเมื่อผู้นำไม่อยู่

3. ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย(Democratic Leadership) ผู้นำแบบนี้จะมีทัศนคติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแตกต่างจากแบบอัติโนมย เขาจะมีความไว้นื้อเชื่อใจในผู้ใต้บังคับบัญชา เห็นผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้ความสามารถ ดังนั้น เขาจะเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วม (Participation) ในการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย รวมตลอดถึงวิธีการปฏิบัติงาน โดยตัวผู้นำเองก็มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่เช่นกัน ดังนั้นจุดเน้นของผู้นำแบบนี้จึงอยู่ที่ทั้งตัวผู้นำและผู้ปฏิบัติงานทั้งหลายหรือรวมเรียกว่ากลุ่มนั่นเอง ภายใต้ภาวะการณเป็นผู้นำแบบนี้สมาชิกในกลุ่มจะมีความพึงพอใจสูงจึงกล่าวได้ว่าผู้นำที่ดีต้องใช้ภาวะผู้นำที่เหมาะสมกับผู้ตามและสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

จากการศึกษาเกี่ยวกับผู้นำและภาวะผู้นำตามหลักวิชาการทั่วไปจะพบว่า คำว่าผู้นำนั้นตามความหมายจริงๆ แล้วหมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งจากผู้คนในสังคมหรือหมู่คณะในองค์กร ชุมชน สังคมที่ใดที่หนึ่งเพื่อเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ในการนำพาผู้คนในสังคมหรือชุมชนในสังคมนั้นๆ ดำเนินกิจกรรมภายในสังคมหรือชุมชนให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ซึ่งความเป็นผู้นำที่ได้รับแต่งตั้งหรือเลือกตั้งภายใต้มติของสังคมดังกล่าวนี้จะมีอำนาจและหน้าที่ในการนำหรือเป็นผู้ใช้อำนาจเพื่อการกระทำบางอย่างให้สำเร็จ

ส่วนคำว่าภาวะผู้นำนั้น หมายถึง ศักยภาพ ทั้งส่วนที่เป็นศาสตร์และศิลป์ในการเป็นผู้นำหรือเป็นลักษณะพิเศษของผู้นำทั้งที่อยู่ภายนอกและอยู่ภายในที่ผู้นำสามารถนำเอาศาสตร์และศิลป์หรือเทคนิคและวิธีการในนำมาใช้ซึ่งภาวะผู้นำนี้ยังหมายถึงคุณธรรมที่อยู่ภายในจิตใจของผู้นำคนนั้นด้วยและเมื่อนำคำว่าผู้นำมาวิเคราะห์กับคำว่าภาวะผู้นำก็จะพบว่า ผู้นำนั้นใครๆ ก็เป็นได้ซึ่งอาจจะมาจากการเลือกหรือแต่งตั้งได้ส่วนคำว่าผู้นำเป็นคุณลักษณะภายในของผู้ที่เป็นผู้นำทั้งเทคนิควิธีการและคุณธรรมจริยธรรมสติปัญญา เป็นต้น ซึ่งจะพบว่าผู้นำนั้นใครๆ ก็เป็นได้แต่จะได้รับการยอมรับจากคนในสังคมหรือไม่นั้นก็อยู่ที่ศาสตร์ของความเป็นผู้นำที่เราเรียกกันว่า ภาวะผู้นำเท่านั้นหากผู้นำไม่มีภาวะผู้นำก็อาจจะถูกสังคมต่อต้านได้แต่ถ้าผู้นำที่มีภาวะผู้นำก็จะเป็นที่ยอมรับของชุมชน และสามารถนำพาองค์กรหรือชุมชนไปสู่เป้าหมายหรือความสำเร็จได้

5. จริยธรรมของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ

ทฤษฎีภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ มีลักษณะโดดเด่นที่ต่างไปจากทฤษฎีภาวะผู้นำอื่นที่มักเน้นการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้นำกับผู้ตาม แต่ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการยกระดับคุณธรรม และจริยธรรมของผู้ตามให้สูงขึ้น จึงเป็นภาวะผู้นำเชิงคุณธรรม (Ethical Leadership) ด้วยดังนี้

ผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ (Transformational Leaders) มุ่งเปลี่ยนแปลงผู้ตามในประเด็น

1. สร้างความตระหนักถึงการต้องมีมาตรฐานด้านคุณธรรม (Moral Standards) แก่ผู้ตาม
2. ชี้ประเด็นที่ต้องมุ่งเน้นทางจริยธรรมตามลำดับความสำคัญก่อนหลัง
3. พยายามยกระดับความต้องการของผู้ตาม (Follower Needs) ให้สูงขึ้นถึงระดับต้องการมุ่งผลสำเร็จ (Need for Achievement)
4. ส่งเสริมให้ระดับวุฒิภาวะด้านคุณธรรม (Moral Maturity) ของผู้ตามสูงขึ้น
5. เสริมสร้างบรรยากาศของที่ทำงานหรือองค์กรให้มีบรรยากาศของคุณธรรม(Ethical Climate) เช่น การยึดค่านิยมและการมีมาตรฐานด้านคุณธรรมร่วมกันเป็นต้น
6. ปลุกเร้าและส่งเสริมให้ผู้ตามเห็นว่า การทำงานที่ยึดหลักผลประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตนนั้น เป็นสิ่งดีงามที่ควรยึดถือร่วมกัน
7. ส่งเสริมให้ผู้ตามยึดหลักของความร่วมมือ(Cooperation) มากกว่าการแข่งขันกัน (Competitiveness) และยึดหลักสามัคคีธรรม(Harmony)

6. สรุป

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นตัวแบบความประพฤติปฏิบัติที่ดีทางจริยธรรมเป็นที่ยอมรับแก่ผู้ตาม ทั้งในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความน่าไว้วางใจ ความยุติธรรมและความเอาใจใส่ ผนวกเข้ากับแนวคิดหลักการทางวิชาการ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การงบประมาณ และการบริหารทั่วไป เพื่อนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงองค์กรโดยการใช้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมซึ่งสามารถจำแนกแหล่งที่มาของผู้นำเชิงจริยธรรมได้นอกจากนี้ ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร ต้องเอาใจใส่และนำไปสู่การกระตุ้นความต้องการของแต่ละบุคคล กระตุ้นให้เกิดปัญญาและค้นหาวิธีการทำงานแบบใหม่ๆ เพื่อการปรับปรุงการทำงานและความสามารถในการตัดสินใจ

7. บรรณานุกรม

ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี. (2549). การเป็นผู้นำที่มีจริยธรรม. *วารสารนักบริหาร*. 26(3). 20-25.

รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2556). *ทฤษฎี การวิจัย และแนวทางสู่การพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สรรสเรีญ อินทรัตน์ และคณะ . (2557). ผลการจั้ดการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมตามแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในรายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศสมมหาวิทาลัยราชภัฏสวนดุสิต. **วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม**. 13(3). 113-119.

Hosmer, L.T. (1995). Trust The Connecting Link between Organizational Theory and Philosophical Ethics. **Academy of Management Review**. 20(1). 379-403.

Journal 3. New York : McGraw-Hill.

Schermerhorn, John R. (2005). **Management**. New York : John Wiley & Sons.

Tom L. Beauchamp. (1984). **Manipulation Advertising Business and Professional Ethics**